

Бундевска Ј.,¹ Капушевска Б.,² Алабаковски М.¹

ПРОТЕТИЧКА РЕХАБИЛИТАЦИЈА НА ПАЦИЕНТИ СО PROGENIA VERA

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ - Скопје: ¹Клиника за мобилна стоматолошка протетика;

²Клиника за фиксна стоматолошка протетика

Правата прогенија или мандибуларна прогнатија се среќава кај 2%-5% од популацијата. Претставува наследна малоклузија, т.е. се јавува во повеќе членови на едно семејство, и тоа како во млечната така и во трајната дентиција. Карактеристичните обележја на оваа малоклузија од 3. класа остануваат и по губењето на забите и, доколку не е извршена хируршка интервенција во пораниот период парцијалната и тоталната беззабост се решаваат со протетички помагала направени по посебни правила и прописи. Во трудот се прикажани случаи што беа покарактеристични и со изразени аномалии во смисла на малоклузија од 3. класа и нивното протетичко згрижување.

Клучни зборови: стоматолошка протетика; прогнатизам; малоклузии

Групата малоклузии од 3. класа ги опфаќа бројните морфолошки варијации, чија основна карактеристика е истурена положба на мандибулата во однос на максилата. Овој однос на вилиците може да биде последица на разликата на растот и развитокот на горната и долната вилица или пак претставува крајна слика на генетски утврдениот однос на виличните тела во склоп на целиот череп.

За решавањето на пациентите со вистинска прогенија треба да се познаваат нејзините карактеристики. На прв поглед пациентите со оваа прогенија се препознаваат по карактеристичниот изглед на лицето, т.е. имаат издолжено лице со проминантен дел, а посебно брадата. Средниот дел на лицето е обично вовлечен, а виличниот агол е тап. Често пати овие пациенти се со здебелена долна усна, со изразени и подлабоки назолабијални бразди и слабо развиена субназална регија. Клинички се утврдува изразита развиеност на долната вилица

во сагитална и трансверзална насока, со инцизилен однос или обратен преклоп на инцизивите, проследен со различен степен на отворен загриз. Горните предни заби се протрудирани, а долните ретрудирани. Во изразити случаи долните први молари се наоѓаат во мезијална положба во однос на горните, а бочните заби се во вкрстен однос. Мезијалната положба на телото на мандибулата во однос на телото на максилата во сагитален правец може со сигурност да се види на латерале-телеренденграфски снимки на краниограмите на овие пациенти.

Вистинската прогенија, или гениуина, е ретка појава кај пациентите и се сретнува кај 2%-5% од испитаниците, и тоа како кај првата така и кај трајната дентиција, и кај повеќе членови од едно семејство. Со губењето на забите вистинската прогенија кај овие пациенти се уште е изразена и во тој случај зборуваме за примарна прогенија.

Ако пак прогенијата е последица на слабо развиена горна вилица или ако настанала поради атрофија на горната вилица по губењето на предните заби, зборуваме за секундарна прогенија.

Цел на нашиот труд е да прикажеме неколку пациенти со вистинска прогенија и делумна или тотална беззабост и нивната протетичка рехабилитација со поставување мобилни протетички помагала.

Материјал и метод

Материјал користен во трудот се 20 пациенти, и тоа: 10 машки и 10 од женски пол, на возраст над 40 години, со малоклузија од 3. класа по Angle и со парцијална и тотална беззабост, каде што е потребна протетичка рехабилитација.

За решавањето на нивната беззабост се користени последователно следниве методи:

- анамнестички податоци - со што добиваме одговор на прашањето за каква прогенија се работи, т.е. дали постои наследност или не;
- профилен телерендген на главата - со што исто така се потврдува вистинската прогенија;
- правење студиомодели за диференцијална дијагноза на примарна и секундарна прогенија;
- изработка на парцијални и тотални протетички помагала по посебни правила потребни при рехабилитацијата.

Дискусија

Примарната прогенија пациентите ја имале уште со природните заби и меѓувилничниот однос на долниот беззаб гребен во сите параметри е поголем од долниот и проминира во однос на горниот. Се јавува кај 5% од испитаниците, а анамнестичките податоци од пациентите се еден од поважните фактори за нејзино потврдување.

Во беззабата уста профилот е конкавен, а меѓусебниот однос на спротивните гребени од латералната страна во висина на централната оклузија е дивергентен. Мандибуларниот лак е широк и исфрлен во однос на горната вилица, а максилата е тесна и често ретрудирана.

Централната оклузија е идентична на физиолошко мирување, бидејќи слободниот меѓувилничен простор е скратен на 0 mm-1 mm. Висината на оклузијата влијае на степенот на прогенијата во спротивна смисла од максиларната прогнатија, т.е. со зголемувањето на загризот се намалува прогенијата. Но, загризот може само умерено да се подигне, бидејќи може да настанат други функционални нарушувања. Ова се потврдува со рдг снимки.

За успешно решавање на беззабите пациенти со прогенија од битно значење е диференцијално-дијагностичката слика на примарната, правата прогенија од секундарната.

Еден од важните индикатори е можност за ретракција, т.е. кога пациентот е во состојба да ја повлече вилицата приближно до неутрален загриз, зборуваме за секундарна прогенија со добра прогноза за ортодонтско-протетичка терапија. При ова не е важен износот на обратниот загриз туку и многу нискиот загриз дава добри резултати.

При правата прогенија во обсервацијата само претпротетички хируршки зафати, при што треба да се направи обид за поставување заби во неутрален загриз со подигање на оклузијата, но во многу случаи ова не успева.

При решавањето на нашите пациенти со тотална беззабост ние ги поставивме забите во тоталните и парцијалните протези по следниве правила: предните заби се поставени во централна оклузија во еден вид рамен или бриден гриз (заб на заб). Иницијалните работи на предните заби се истругани и проширени во мали 1 mm - 2 mm широки иницијални површини, и тоа навалени кон базата на усната шуплина, т.е. обратно од нормалната оклузија и надвор од средината на виличниот гребен.

Изборот на латералните заби го направивме во зависност од односот на горниот и долниот забен лак.

Заради скратениот горен лак, во едниот случај ги изоставивме едните премолари. Латералните заби беа редени по калота со изразито ниска плитка Шпеова крива. Заради релативно високиот загриз, туберите на латералните заби ги истругавме. Доколку има можност, би било потребно латералните заби да се употребат со што е можно пониски тубери, т.н. неанатомски облици на заби.

Со ваквата протетичка рехабилитација кај нашите пациенти со тотална и делумна беззабост и права прогенија е постигната задоволителна естетска, функционална и фонетска функција на стоматогнатиот систем.

Summary

PROSTHODONTIC REHABILITATION IN CASES WITH PROGENIA VERA

Bundevska J., Kapuševska B., Alabakovski M.,

Real prognathic bite or mandibular prognathic bite is found with the frequency of 2%-5% for our population. This is a hereditary malocclusion and is in close relation with presence among more members of a family. This malocclusion is found in deciduous and permanent dentition. Characteristic features of this malocclusion Class III remain after tooth loss and if some previous surgical intervention was not done.

This prosthetic frame works (partial and complete) dentures are done obeying special rules and attention.

In this study, cases which are characteristic and with noticed anomalies for malocclusion of III class and its prosthodontic treatment are shown.

Key words: prognathism; prosthodontics; malocclusions

Литература

1. BASKER RM, DAVENPORT JC, TOMLIN HR. Prosthetic treatment of the edentulous patient. (2nd ed) .Macmillan Press, London 1983.
2. BRANOVAČKI D, SOKOLOVIĆ B. Totalna proteza, Niš, Gradina, 1984.
3. KRSTIĆ M, PETROVIĆ A, STANIŠIĆ D, STANIŠIĆ Z. Stomatološka protetika. Totalna proteza, Dečje novine, Beograd, 1991.
4. MARKOVIĆ M. Ortodoncija, Ortodontska sekcija Srbije, Beograd, 1982.
5. STANIŠIĆ D. Biometrski pokazатели položaja zuba u protetskoj terapiji mobilnim protezama (3 deo), skeletni odnosi vilica i položaj prednjih zuba. Stom GI Srb 1986; 21:1.
6. SUVIN M. Stomatološka protetika, Biološki temelji, totalna proteza. Školska knjiga, Zagreb, 1979.

Од 22 - 24 јуни 1994 година, во Охрид,
Здружението на стоматолозите од
Република Македонија
го организира својот

I КОНГРЕС НА СТОМАТОЛОЗИТЕ ОД МАКЕДОНИЈА

ПОД МОТОТО
ОРАЛНО ЗДРАВЈЕ
ЗА ЗДРАВ ЖИВОТ